תביעת דמי לידה ממעסיקים נוספים, לאחר קבלת גמלה אוטומטית, אושרה אף שהוגשה "בשיהוי"

הכותבים: רו"ח אורנה צח - גלרט, יועצת בתחום ביטוח לאומי

מר חיים חיטמן, רו"ח (משפטן) ישי חיבה - ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן פתרונות מיסוי בע"מ

בית הדין האזורי (ב"ל 14820-10-21) קיבל ביום 15/3/2022 את תביעתה של יעל מרים אוחיון (להלן: "המבוטחת") לתשלום דמי לידה בגין עבודה במקומות עבודה נוספים, לאחר שקיבלה דמי לידה לראשונה באופן אוטומטי, אף על פי שהתביעה הוגשה באיחור.

רקע חוקי

סעיף 296(א) לחוק הביטוח הלאומי קובע ש"כל תביעה לגמלת כסף תוגש למוסד תוך 12 חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה".

הביטוח הלאומי (להלן: "הב"ל") רשאי לאשר תביעה שהוגשה באיחור, אך תשלום גמלה בכסף ישולם רק עבור 12 חודשים אחרונים שלפני חודש הגשת התביעה.

עיקרי העובדות ועיקר טיעוני הצדדים

המבוטחת ילדה ביום 10/6/2019. לפני הלידה עבדה ב- 3 מקומות עבודה כשכירה, כשאחד מהם הוא משרד החינוך.

הב"ל שילם למבוטחת דמי לידה באופן אוטומטי בשל עבודתה במשרד החינוך.

ב-20/6/2019 שלח הב"ל למבוטחת מכתב בו עודכנה כי ישולמו לה דמי לידה בגין עבודתה במשרד החינוך. במכתב צוין במפורש כי אם עבדה במקום עבודה נוסף, עליה לפנות לסניף.

ביום 1/10/2020, שנה וארבעה חודשים לאחר הלידה, הגישה המבוטחת תביעה בגין הפרשי דמי לידה מ-2 מקומות העבודה הנוספים. התביעה נדחתה בשל שיהוי בהגשתה.

טענת המבוטחת

יש לנקוט בעניינה בגישת בית הלל, גמלת דמי לידה היא גמלה מחליפת שכר ו"האינטרס הציבורי מחייב לשלמה לתובעת במלואה".

בהתאם להלכת איילת כהן (בבית הדין הארצי), נקבע כי "תביעה יזומה" של הב"ל יש לראותה כמוגשת במועד, כאשר כל מקורות הכנסתה של התובעת ידועים ומדווחים לב"ל כדין. אי לכך יש לראות בהגשת תביעת הפרשי דמי הלידה כבקשה לתיקון התשלום ולא כתביעה נפרדת ולכן אין להחיל את הוראות השיהוי.

לטענת הב"ל, התביעה נדחתה כדין שכן היה שיהוי בהגשת התביעה החדשה, ולכן יש לדחותה. הב"ל מסתמך על שתי פסיקות בבית הדין הארצי לעבודה, שם נדחו תביעות של פגיעה בעבודה ושל דמי לידה בשל שיהוי בהגשתן.

(נציין כי בעובדות המקרים בשני פסקי דין אלו היה אחור של מספר שנים בהגשת התביעה, ולא אחור קל כמו במקרה דנן).

דיון והחלטה

בית הדין מברך את יוזמת הב"ל לתשלום דמי לידה בהליך יזום אוטומטי, אף ללא הגשת תביעה, שנועדה לסייע למבוטחות בימים הראשונים שלאחר הלידה, כשהן במצב רפואי וקיומי עדין ואין זמנן פנוי להגיש תביעה ולחפש מסמכים.

אין מחלוקת שבמכתב צוין במפורש כי אם יש מעסיקים נוספים על היולדת להגיש תביעה נפרדת.

ואולם, המכתב מב"ל הגיע למבוטחת בסמוך ללידה, וסביר שלא קראה את המכתב לעומק. בנסיבות אלה היוזמה הברוכה של ב"ל, עמדה בעוכריה של המבוטחת במובן זה "שהרדימה" אותה בלבחון לעומק זכויותיה מששולמו דמי לידה ממעסיקה העיקרי, שכן סביר להניח ש"הניחה את המכתב בצד והתפנתה לענייניה".

בית הדין מגיע למסקנה כי נסיבות המקרה דנן, דומות למקרה בהלכת איילת כהן, שם בית הדין הארצי איבחן בין מקרה המבוטחת "ברש" שם הוגשה תביעה, ולאחריה הוגשה תביעה להפרשים באחור ונדחתה, לבין מקרה המבוטחת איילת כהן, שם היה מדובר בתשלום יזום של המל"ל שלאחריו הוגשה תביעת הפרשים באחור, שאושרה כאמור.

"תשלום דמי לידה יזומים, במועד סמוך ביותר ללידה, הם יוזמה מבורכת ביותר, אולם כזו שעלולה לגרום להטעיה של המבוטחת, שמקבלת הודעה בסמוך ביותר ללידה, כי דמי הלידה שולמו ויוצאת מהנחה ששולמו במלואם".

בסיכום

יש לראות בתביעה דנן כהשלמת התביעה המקורית ולא כהגשת תביעה חדשה נוספת.

מעבר לאמור בית הדין מציין כי במקרה דנן מדובר בכל אופן באחור של חודשיים בלבד (אף שמדובר בארבעה חודשים), אשר במקרה רגיל תביעה המוגשת באחור כזה, תידחה בטענת שיהוי. אך במקרה כגון זה, אין מקום לדחייה בטענת שיהוי.

התביעה התקבלה.